

Bolagsstyrningsrapport 2009

Bolagsstyrningen i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut utgår från svensk lagstiftning, statens ägarpolitik och de övriga riktlinjer som ägaren meddelar. "Svensk kod för bolagsstyrning" utgör en del av detta ramverk. I vissa frågor har regeringen funnit skäl att i överensstämmelse med kodens huvudprincip motivera vissa generella avvikelser. Det främsta skälet för detta är att koden huvudsakligen riktas mot bolag med ett spritt ägande.

Ägaren

SP är sedan den 2 november 2009 helägt av svenska staten genom RISE Research Institutes of Sweden Holding AB. Fram till denna tidpunkt förvaltades statens aktier i SP av regeringen genom Näringsdepartementet. Det övergripande målet för förvaltningen är långsiktigt värdeskapande. Detta medför krav på effektivitet, lönsamhet, utvecklingsförmåga samt hållbart miljömässigt och socialt ansvarstagande.

Ägarens uppdrag till SP är att, som en del av den nya institutsstrukturen, genom behovsmotiverad forskning och utveckling och ett brett utbud av tekniska tjänster bidra till tillväxt, konkurrenskraft och hållbar utveckling i näringslivet. SP har också uppdraget att svara för den nationella fysikaliska och kemiska metrologin.

För att tydliggöra statens syn i vissa ägarfrågor och för att uppnå enhetlighet bland de förvaldade bolagen har regeringen utarbetat särskilda riktlinjer för statens ägarpolitik, bland annat vad avser extern ekonomisk rapportering och anställningsvillkor för personer i ledande ställning. Vidare har regeringen identifierat ett antal policyfrågor av stor vikt där företag med statligt ägande skall agera föredömligt. Det gäller bland annat frågor om jämställdhet, miljö och mångfald.

SP har som uttalad målsättning att uppfylla ägarens krav på en effektiv och väl fungerande styrning av verksamheten. Det innebär att SP tillämpar de regler och principer som ingår i statens ägarpolitik, bland annat "Svensk kod för bolagsstyrning".

Årsstämman

Enligt statens ägarpolitik skall årsstämma hållas inom fyra månader från räkenskapsårets utgång, det vill säga senast den 30 april. Årsstämman i SP hålls regelmässigt under april. Kallelse till stämman skickas med post till aktieägaren samt annonseras i Post- och Inrikes Tidningar och Dagens Nyheter. Inbjudan till stämman görs också genom SP:s hemsida och personliga utskick. Riksdagsledamöter bereds möjlighet att närvara genom särskild kallelse till Riksdagens kammarkansli. I enlighet med statens ägarpolitik är stämman öppen även för allmänheten.

Årsstämman 2009 hölls den 16 april. På stämman behandlades olika ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och statens ägarpolitik. I anslutning till stämman arrangerades ett seminarium, där olika delar av koncernens verksamhet presenterades. Närvarande var riksdagsledamöter och personer från universitet och högskolor, forskningsråd, forskningsstiftelser, myndigheter, företag och branschorganisationer. Närvarande var också SP:s huvudrevisor, styrelse, koncernledning samt ett antal dotterbolags- och enhetschefer.

Styrelsen utses av årsstämman, som även utser en av ledamöterna att vara ordförande. Styrelseledamöter väljs med en mandattid på ett år. Vid behov kan kompletterande val ske vid extra bolagsstämma. I styrelsen ingår också två ledamöter med var

sin personlig suppleant, vilka är utsedda av arbetstagarorganisationerna.

Stämman utser en eller två auktoriserade revisorer med eller utan revisorssuppleanter eller ett registrerat revisionsbolag.

Nomineringsprocessen

Val av styrelse

Valberedningen är i första hand ett organ för aktieägare att bereda beslut i nomineringsfrågor. För de av staten helägda företagen ersätter följande principer kodens regler som berör beredning av beslut om nominering av styrelseledamöter.

För de av staten helägda företagen tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess. Syftet är att säkerställa effektiv kompetensförsörjning till företagens styrelser. Näringsministern har givits ett särskilt ansvar för styrelsenomineringar i samtliga av Regeringskansliet förvaltade företag. Nomineringsprocessen drivs och koordineras av enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet.

En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån respektive styrelses sammansättning samt företagets verksamhet och situation. Därefter fastställs eventuellt rekryteringsbehov och rekryteringsarbetet inleds. Urvalet av ledamöter kommer från en bred rekryteringsbas för att kunna uppnå balans avseende kompetens, bakgrund, ålder och kön. Genom ett enhetligt och strukturerat arbetssätt tillförsäkras kvaliteten i hela nomineringsarbetet.

När processen avslutats offentliggörs gjorda nomineringar enligt kodens riktlinjer. En avvikelse i förhållande till koden är att styrelseledamöters oberoende i förhållande till staten som ägare inte redovisas. I statligt helägda företag saknas skäl för en sådan redovisning, då syftet med kodens riktlinjer i allt väsentligt syftar till att skydda minoritetsaktieägare i bolag med spritt ägande.

Den ovan beskrivna processen kommer att ändras under 2010. En valberedning kommer att inrättas för att bereda stämmans beslut vad gäller val och arvodering av styrelse. I övrigt kommer arbetet fortsatt att bedrivas enligt riktlinjerna i statens ägarpolitik.

Val av revisorer

Revisorernas uppdrag att oberoende granska styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning samt årsredovisning och bokföring är av central betydelse för staten som ägare. För de av staten helägda företagen ersätter följande principer kodens regler som berör beredning av beslut om nominering av revisorer.

Ansvaret för val av revisorer för företag med statligt ägande ligger alltid hos ägaren. Vanligen hanteras det praktiska arbetet med upphandlingen av företagets ekonomiavdelning i samråd med styrelsen. Regeringskansliets förvaltare följer alla steg i upphandlingsprocessen från upphandlingskriterier till urval och utvärdering. Då processen avslutats offentliggörs gjorda nomineringar enligt kodens riktlinjer.

Det slutliga beslutet fattas av ägaren på årsstämman. Revisorer väljs enligt ABL på mandatperioder om fyra år. För det fall omval övervägs utvärderas alltid revisorernas arbete. Vid sådant omval finns enligt ABL möjlighet till en ny mandatperiod om tre år. Ett revisionsbolag kan kvarstå som revisor i mer än sju år, förutsatt att en ny huvudansvarig revisor utses.

Den beskrivna processen kommer att ändras under 2010. En valberedning kommer att inrättas för att bereda stämmans beslut vad gäller val och arvodering av revisorer.

Styrelsen

Ledamöter

Enligt bolagsordningen skall styrelsen, till den del den utses av stämman, ha lägst fem och högst nio ledamöter. Styrelsen har fram till årsstämman 16 april bestått av fem stämmovalda ledamöter. Vid årsstämman togs beslut om omval av fyra ledamöter och nyval av en ledamot. Av de fem stämmovalda ledamöterna är tre män och två kvinnor. I styrelsen har under hela året också ingått två ledamöter med var sin personlig suppleant, utsedda av arbets-tagarorganisationerna. Av dessa är tre män och en kvinna.

Verkställande direktören ingår inte i styrelsen, men deltar normalt vid styrelsens sammanträden. Härutöver medverkar tjänstemän i bolaget som sekreterare och föredraganden.

Varje styrelseledamot presenteras nedan med avseende på ålder, tidpunkt för inval, huvudsaklig utbildning, arbetslivserfarenhet samt andra väsentliga uppdrag.

Jan-Eric Sundgren, styrelsens ordförande och ledamot sedan 2009. Född 1951, professor i tunnfilmfysik, Direktör samhälls- och miljöfrågor, AB Volvo. Styrelseledamot i Lindholmen Science Park AB, Volvo Technology Transfer AB, Renault Trucks AB, Volvo Technology AB, Volvo Aero AB (Ordförande) Hogia AB, Västsvenska Industri- och Handelskammaren. Styrelseledamot i SP 1999–2006. Nyvald vid årsstämman 16 april.

Christer Berggren, ledamot sedan 2003. Född 1944, politices magister Stockholms Universitet. Kansliråd i Näringsdepartementet. Styrelseledamot i RISE Holding AB, LKAB och AB Svensk Bilprovning. Omvald vid årsstämman 16 april.

Jan Byfors, ledamot sedan 2007. Född 1949, adjungerad professor Luleå Tekniska Universitet (LTU). Teknisk chef vid NCC Construction. Styrelseledamot i AB Svensk Byggtjänst, SIS Swedish Standards Institute och Glafo (Ordförande). Omvald vid årsstämman 16 april.

Birgitta Böhlin, ordförande och ledamot sedan 2002. Född 1948, civilekonom från Handelshögskolan i Göteborg. Verkställande direktör i Samhall AB. Styrelseordförande i Apoteket Omstrukturering AB och Mittuniversitetet, styrelseledamot i Almega och AFA Sjukförsäkring AB samt styrelsesuppleant i Svenskt Näringsliv. Lämnade styrelsen vid årsstämman 16 april.

Lena Eklind, ledamot sedan 2003. Född 1965, civilingenjör teknisk fysik och elektroteknik Linköpings Universitet, MBA vid Linköpings Universitet och Santa Clara University, Kalifornien. VP Operational Excellence vid Sectra Imtec AB. Omvald vid årsstämman 16 april.

Karin Markides, ledamot sedan 2006. Född 1951, professor i analytisk kemi vid Uppsala universitet. Rektor och vd vid Chalmers tekniska högskola. Tidigare vice generaldirektör för Vinnova. Styrelseuppdrag i Chalmers Innovation, Lindholmen Science Park AB, Stiftelsen Universeum (ordförande), Johanneberg Science Park samt Wallenberg Wood Science Center Park. Omvald vid årsstämman 16 april.

Jan Ekstedt, personalrepresentant SACO och ledamot sedan 2008. Född 1946, teknologie doktor KTH. Konsult inom ytbehandling, Ekstedt Coating Technology. Styrelseledamot i Svensk Färg och Lackforskning, Stiftelsen Arvid Lindgrens fond för färgforskning samt Waxo Minerals HB.

Bengt Bogren, personalrepresentant Unionen och ledamot sedan 2001. Född 1954, grundskoleexamen. Tekniker vid enheten Brandteknik. Inga övriga styrelseuppdrag.

Mats Axelson, personlig suppleant SACO och ledamot sedan 2008. Född 1951, civilingenjör VoV vid Chalmers Tekniska Högskola. Civilingenjör vid enheten Bygg och Mekanik. Inga övriga styrelseuppdrag.

Linda Ikatti, personlig suppleant Unionen och ledamot sedan 2008. Född 1972. Handläggare och provningsingenjör vid enheten Energiteknik. Inga övriga styrelseuppdrag.

Ingen av ovanstående ledamöter eller dem närstående fysiska eller juridiska personer innehar aktier eller andra finansiella instrument i bolaget. Av de av stämman utsedda styrelseledamöterna är samtliga att anse som oberoende av bolaget och bolagsledningen.

Arbetsordning

Styrelsen svarar inom ramen för aktiebolagslagen, bolagsordningen och ägarens direktiv för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning. Denna reglerar bland annat arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören, frekvensen och formerna för styrelsemöten, ekonomisk rapportering, utvärdering av styrelsens arbete och av verkställande direktören.

Vilka ärenden som skall behandlas i styrelsen följer aktiebolagslagen, statens ägarpolitik och koden. Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse verkställande direktör, är att fastlägga den strategiska inriktningen, godkänna förvärv, större investeringar och väsentliga förändringar av organisationen samt besluta om centrala policies. Därtill skall styrelsen säkerställa kvaliteten i den finansiella rapporteringen, bland annat genom att följa den ekonomiska utvecklingen samt hanteringen av operationella och finansiella risker i bolaget.

I SP fullgör styrelsen i sin helhet de uppgifter som enligt Koden ankommer på revisionsutskottet. Styrelsen säkerställer kvaliteten i den finansiella rapporteringen genom att behandla de finansiella rapporter som bolaget lämnar samt i dialog med revisorerna behandla alla kritiska redovisningsfrågor. Styrelsen erhåller månadsvis ekonomiska rapporter och vid varje styrelsemöte behandlas bolagets och koncernens ekonomiska situation och rapportering.

Styrelsens ordförande skall enligt arbetsordningen tillse att styrelsearbetet bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina åligganden. Ordföranden skall organisera och leda styrelsearbetet, ha regelbundna kontakter med verkställande direktören samt se till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag.

Styrelsearbetet under 2009

Styrelsen har haft sju ordinarie sammanträden under året, varav två telefonmöten. Härutöver har styrelsen hållit två extra samman-

träden per capsulam. Vid sex möten har styrelsen varit fulltalig, vid två möten har en ledamot saknats och vid ett möte har tre ledamöter saknats. Ledamoten Christer Berggren har deltagit i samtliga nio möten. Ledamöterna Jan Byfors och Lena Eklind har deltagit i åtta möten och Karin Markides i sju möten. Jan-Eric Sundgren, som tillträdde vid årsstämman den 16 april, har deltagit i sex möten. Birgitta Böhlin, som avgick vid årsstämman, har deltagit i två möten. Arbetstagarrepresentanter från SACO och Unionen har deltagit i samtliga nio möten.

Arbetet har följt den fastlagda årsplanen. Huvudteman för de sammanträden som hållits har varit enligt följande

- februari – bokslutskommuniké
- mars – bokslut och årsredovisning 2008, revisionsfrågor, ägardirektiv till dotterbolagen
- april – konstituerande möte, arbetsordning och instruktion, beslut om utskott
- juni – moderbolagets och koncernens strategi och handlingsplan
- augusti – delårsrapport januari-juni 2009
- september – HR- och kompetensfrågor, riskanalys, finans- och placeringspolicy
- november – budget och verksamhetsplan för moderbolag och koncern, revisionsfrågor, utvärdering av styrelsens arbete

I samband med budgetmötet i november besökte styrelsen dotterbolaget SIK i Göteborg.

Styrelsen har under året reviderat och fastställt arbetsordning och instruktioner för styrelsen och verkställande direktören. Styrningen och ledningen av koncernen har diskuterats och förtydligats. Som en del i detta har ägardirektiv lämnats till dotterbolagen.

En mycket viktig fråga för styrelsen under året har varit övergången till den nya institutssektorn. Den 28 januari beslutade riksdagen om propositionen 2008/09:50 "Ett lyft för forskning och innovation", i vilken bland annat omstruktureringen av institutssektorn behandlas. Det statliga ägandet i instituten skall samlas i det nya holdingbolaget RISE Holding AB. Som ett steg i arbetet med att skapa en sammanhållen och förstärkt svensk institutssektor överlät staten den 2 november 2009 alla aktier i SP till RISE Holding AB. Förändringen ger bättre förutsättningar för SP att bygga strategisk och internationellt konkurrenskraftig kompetens.

De två extra styrelsemöten som hållits den 24 september respektive den 2 november 2009 har behandlat olika frågor i anslutning till aktieöverlåtelsen, bland annat kallelse till extra bolagsstämma, förslag till ny bolagsordning, makulering av aktiebrev och uppdatering av aktiebok.

Styrelsen har också arbetat med översyn av koncernens strategi, inklusive principer för fördelning och användning av strategiska kompetensmedel (SK-medel). Andra viktiga frågor har gällt koncernens varumärkesplattform, inklusive kärnvärden och varumärkeslöfte, samt fortsatt integration av dotterbolagen. Koncernens arbete med personalutveckling och kompetensförsörjning har diskuterats. En genomgång av operationella och finansiella risker har gjorts. Policy för hantering av finansiella tillgångar och skulder har uppdaterats.

Ersättningsutskott

Styrelsen har inom sig inrättat en ersättningsutskott för att hantera frågor kring anställnings- och lönevillkor. Vad avser verkställande direktören föreslår ersättningsutskottet fast lön och andra anställningsvillkor, vilka sedan fastställs av styrelsen. Vad avser övriga ledande befattningshavare föreslår verkställande direktören fast lön och andra anställningsvillkor, vilka sedan fastställs av ersättningsutskottet.

I ersättningsutskottet har under året ingått Jan-Eric Sundgren, ordförande, Christer Berggren och Lena Eklind.

På förslag av styrelsen har årsstämman 2009 beslutat att bolaget vid bestämmande av ersättning till och anställningsvillkor för ledande befattningshavare skall tillämpa de riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning i statliga bolag som regeringen antog den 20 april 2009. Stämman beslöt samtidigt att incitamentsprogram inte skall användas inom bolaget.

Utvärdering av styrelsens och vd:s arbete

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av sitt arbete avseende arbetsformer, arbetsklimat samt tillgång till och behovet av särskild kompetens. Utvärderingen sker under ledning av ordföranden och på sätt som framgår av arbetsordningen. Styrelsen genomför också årligen en utvärdering av verkställande direktörens arbete.

Utvärderingen 2009 har genomförts genom att samtliga ledamöter individuellt besvarat ett frågeformulär. Resultaten har sammanställts och legat till grund för en gemensam diskussion under ledning av ordföranden vid styrelsemötet i november. Av utvärderingen framgår att styrelsearbetet, liksom styrelsens dialog med vd, fungerar mycket väl. Ledamöterna är nöjda med det sätt på vilket styrelsearbetet bedrivs, engagemanget är högt och styrelsen får bra information och beslutsunderlag.

Styrelsens ersättning

Vid bolagsstämman 2009 fastställdes arvode till ordförande och ledamöter i styrelsen. Arvodet till ordföranden bestämdes till 90 000 kr/år och till övriga ledamöter 47 000 kr/år. Till personalrepresentanterna utgår inget arvode.

För arbetet i ersättningskommittén utgår till ordföranden ett arvode om 20 000 kr/år och till ledamot ett arvode om 15 000 kr/år.

Extern revision

Revisorer

Revisorerens uppdrag är att på ägarens vägnar oberoende granska styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt årsredovisning och bokföring.

Revisionsfirman Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB är vald till revisorer för perioden fram till årsstämman 2010.

Revisionsfirman har utsett auktoriserade revisorn Olof Enerbäck som huvudansvarig för revisionen. Olof Enerbäck (född 1956) är civilekonom, auktoriserad revisor och partner i Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB. Han har lett revisionsuppdraget för SP sedan 2003.

Tjänster utöver revision från Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB till bolaget under de senaste tre åren uppgår sammantaget till 624 kkr.

Styrelsens dialog med revisorerna

Som ovan redovisats fullgör styrelsen i sin helhet de uppgifter som enligt koden ankommer på revisionsutskottet. Styrelsen säkerställer kvaliteten i den finansiella rapporteringen genom att i dialog med revisorerna behandla alla kritiska redovisningsfrågor.

Revisorerna är närvarande och avrapporterar vid styrelsens möte i mars där årsredovisningen fastställs samt deltar under året vid ytterligare minst ett möte med styrelsen för behandling av revisionsfrågor, bland annat rörande kvaliteten i den interna kontrollen. Också bolagets niomånadersrapport granskas av revisorerna. En gång per år träffar styrelsen revisorerna utan närvaro av vd eller annan person från bolagsledningen.

Styrelsen har fastställt riktlinjer för vilka andra tjänster än revision som bolaget får upphandla av revisorerna.

Koncernledning

Verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget. Inom de ramar som styrelsen fastslagit leder verkställande direktören verksamheten samt håller styrelsens ordförande löpande informerad om utvecklingen i verksamheten.

Verkställande direktören skall organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll uppnås över verksamheten. Verkställande direktörens ansvarsområde regleras närmare i den arbetsordning som styrelsen fastställt.

Koncernledningen utgörs av verkställande direktören, tillika koncernchef, samt två vice verkställande direktörer. Direkt knutna till koncernledningen är de två centrala befattningarna ekonomidirektör och HR direktör.

Maria Khorsand, född 1957, Masters of Science vid California State University Fullerton, verkställande direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2007. Tidigare olika direktörsbefattningar på Ericsson (1987–2004), OMX Technology (2004–2005) samt Dell Sweden AB (2006). Styrelseledamot i KK-stiftelsen och SOS Alarm Sverige AB, ledamot i Teknikdelegationen och IT-rådet, styrelseordförande i Camitri Ltd.

Jan-Olof Johansson, född 1945, civilingenjör VoV, vice verkställande direktör och operativ direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2008 och fram till 2009-11-16, vice verkställande direktör och marknadsdirektör i SP AB 1993–2007, marknadsdirektör i Statens Provningsanstalt 1984–1993.

Johan Svenningsson, född 1965, civilingenjör M, vice verkställande direktör och operativ direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2009-11-16. Projektdirektör Westinghouse Sweden AB 2004–2009, produktionschef Pharmadule Emtunga AB 2002–2004, olika chefsbefattningar vid Westinghouse Atom AB (1997–2002) och Vattenfall AB Ringhals (1995–1997).

Per-Erik Petterson, född 1949, teknologie doktor, vice verkställande direktör och teknisk direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2008, enhetschef i SP AB 1993–2008, enhetschef i Statens Provningsanstalt 1986–1993.

Till verkställande direktören rapporterar ekonomidirektör, HR direktör samt enhetschefer inom moderbolaget. Koncernledningen är representerad i styrelsen för samtliga dotterbolag. Koncernledningen har till sin hjälp stabsfunktioner för ekonomi/finans, HR, kommunikation, affärsutveckling, försäljning och ledningssystem kvalitet/miljö.

Koncernledningen eller dem närtstående fysiska eller juridiska personer innehar inga aktier eller andra finansiella instrument i SP. Koncernledningen har heller inga väsentliga aktieinnehav eller delägarskap i företag som SP har betydande affärsförbindelser med.

Ersättning till ledningen

Frågor om ersättning och förmåner till verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare behandlas i ersättningskommittén. Ledningskretsen har inga förmåner utöver fast lön.

Skattepliktiga ersättningar och förmåner samt pensionskostnader till styrelseordförande, styrelseledamöter, verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare beskrivs i bolagets Årsredovisning, not 6.

Styrelsens rapport om intern kontroll

Denna rapport är upprättad i enlighet med koden, den vägledning som framtagits av FAR och Svenskt Näringsliv samt den tillämpningsanvisning som Kollegiet för Svensk Bolagsstyrning meddelat den 5 september 2006.

SP använder sig av COSO-ramverket, lanserat av The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, för sitt arbete med intern kontroll.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön i form av organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar, som dokumenteras och kommuniceras i styrande dokument såsom policies, riktlinjer, anvisningar, handböcker och arbetsbeskrivningar. Alla styrande dokument finns lätt tillgängliga på bolagets intranät.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning, vilken reglerar arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören samt den ekonomiska rapporteringen till styrelsen. Styrelsen fastställer också övergripande policies såsom etik- och finanspolicy.

Koncernen verkar i en platt och decentraliserad organisation, där enheter och dotterbolag ges klara mål samt befogenhet att fatta egna beslut och utveckla verksamheten i nära kontakt med marknaden. Beslutsdelegeringen finns dokumenterad i en attestordning, vilken ger klara instruktioner till chefer på alla nivåer i organisationen. I denna fastläggs bland annat ansvar och befogenhet vad gäller offerter, orderbekräftelser, projektkontrakt, investeringar samt beloppsgränser för attestering av kostnader. Delegationsordningen kompletteras av redovisnings- och rapporteringsinstruktioner.

Koncernen har fastlagt ett antal etiska värderingar som skall fungera som ett ramverk för medarbetarna och främja gott omdöme och enhetligt agerande. Kompetensbehov analyseras och åtgärdas löpande genom nyrekrytering, utbildning och utveckling i arbetet.

Riskbedömning

Bolaget tillämpar en modell för strukturerad riskbedömning vilken möjliggör identifiering av de väsentliga risker som kan påverka den finansiella rapporteringen på såväl bolags-, enhets- som sektionsnivå. Särskild vikt har lagts vid att identifiera risker för oegentligheter och otillbörligt gynnande av annan part på bolagets bekostnad samt risker för förlust eller förskingring av tillgångar.

Utfallet av bolagets process för riskbedömning och riskhantering behandlas årligen av styrelsen för uppföljning av att den omfattar alla väsentliga områden och ger en balanserad vägledning.

Kontrollaktiviteter

Ändamålsenliga kontrollaktiviteter utformas på bolags-, enhets- och sektionsnivå för att hantera de väsentliga risker avseende den finansiella rapporteringen som identifierats under riskbedömningen. Dessa kontrollaktiviteter omfattar både övergripande och mer detaljerade kontroller som syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser. Stor vikt läggs vid att kontroller utförs på rätt sätt och i rätt tid.

Generella IT-kontroller är utformade för de system som stödjer processer som påverkar intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen. Av dessa kan nämnas automatiserade kontroller som hanterar behörigheter och attesträtt, samt manuella kontroller som dualitet i såväl löpande bokföring som bokslutsposter.

Information och kommunikation

Väsentliga riktlinjer, manualer mm av betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras till berörda medarbetare löpande. Dokumenten finns lätt tillgängliga på bolagets intranät. Informationsträffar anordnas regelbundet i olika forum för att säkerställa att dokumentens innehåll uppfattas och hanteras korrekt. Det finns såväl formella som informella informationskanaler till styrelsen och koncernledningen för väsentlig information från medarbetarna. För extern kommunikation finns riktlinjer som säkerställer att bolaget lever upp till högt ställda krav på korrekt information.

Uppföljning

Bolaget följer upp efterlevnaden av styrande dokument samt kontrollaktiviteterna. Uppföljning sker vidare av bolagets informations- och kommunikationsvägar för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga, tillgängliga och kända.

Ekonomi-/affärssystemet är konfigurerat så att budgetering, redovisning och uppföljning görs i linjen på sektions- och enhetsnivå och centralt på bolagsnivå. Avvikelse analyseras och följs upp. På ledningsmöten sker månadsvis genomgång av enheternas och bolagens ekonomiska utveckling. Eventuella avvikelser analyseras och kommenteras. Interna bokslut analyseras månadsvis. Kvar-talsvis, inför bolagets delårsrapporter, sker genomgångar med alla projektansvariga för att säkerställa värdet av pågående arbeten per projekt.

Styrelsen erhåller vid varje sammanträde ekonomiska rapporter på såväl bolags- som på koncernnivå med kommentarer, analyser och prognoser. Rapporterna sammanställs av bolagets ekonomiavdelning och omfattar förutom utfall, budget och föregående år även orderingång, orderstock, investeringar samt ett antal nyckeltal.

Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar för att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de eventuella brister och förslag till åtgärder som framkommit i den interna kontrollen och vid den externa revisionen.

Internrevision

Bolaget har ingen internrevisionsfunktion. Styrelsen har bedömt att den uppföljning som redovisas ovan är tillräcklig för att säkerställa att den interna kontrollen är effektiv. Behovet av en internrevisionsfunktion prövas årligen av styrelsen.

Revisorsgranskning

Denna Bolagsstyrningsrapport och Styrelsens rapport om intern kontroll har inte granskats av bolagets revisorer.

Borås den 10 mars 2010

Jan-Eric Sundgren Christer Berggren

Bengt Bogren Jan Byfors

Lena Eklind Jan Ekstedt

Karin Markides